

Вікторія ДУБЛЯК,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 231
Соціальна робота, спеціалізація «Соціальна педагогіка»,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка,
науковий керівник:
Тетяна ЛОГВИНЕНКО,
докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри соціальної
педагогіки та корекційної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Соціально-педагогічна робота з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) ґрунтується на міждисциплінарному, інклюзивному та індивідуалізованому підходах. В основі діяльності соціального педагога лежить не лише підтримка, але й активне включення дитини у навчально-виховний процес. Основними цілями є розвиток особистості, подолання соціальних бар'єрів, адаптація до шкільного середовища, а також зміцнення контактів між учнем, родиною, педагогами та соціумом [2].

Важливе місце займає створення сприятливих умов для соціалізації дитини, формування стійких навичок комунікації, розуміння норм та цінностей, а також подолання дискримінації та ізоляції в колективі. Діяльність соціального педагога має спиратися на принципи доступності, різноманітності, активного залучення і розвитку дитини з ООП у її соціальному середовищі [4].

Соціальний педагог у школі виконує діагностичну, консультативну, корекційно-розвивальну, інформаційну та правозахисну функції. Його роль – не лише підтримка дитини, а й активне залучення усіх учасників освітнього процесу до створення інклюзивного середовища.

Діагностична робота полягає у виявленні соціально-психологічних труднощів дитини, моніторингу її адаптації та участі в навчанні. Консультативна функція охоплює надання рекомендацій батькам та педагогам. Корекційна – розробку індивідуальних програм розвитку (ІПР), впровадження арттерапії, тренінгів, рольових ігор тощо. Важливим напрямом є превентивна діяльність – профілактика булінгу, ізоляції, тривожних станів [1].

Індивідуальний підхід – ключовий у соціально-педагогічній роботі з дітьми з ООП. Він передбачає врахування психофізіологічних особливостей, рівня розвитку, сімейного контексту та освітніх труднощів кожного учня. ІПР (індивідуальна програма розвитку) є інструментом адаптації освітнього процесу: визначає освітні цілі, методики, корекційні заходи [3].

Важливими принципами є гнучкість, динамічність, моніторинг прогресу. ІПР дозволяє дитині працювати у комфортному темпі, закріплювати навички, отримувати емоційну підтримку. Спільна участь батьків, учителів, соціального педагога та фахівців ІРЦ забезпечує системну підтримку дитини [4].

Результати досліджень підтверджують: ефективність соціально-педагогічної роботи залежить від рівня співпраці між школою, сім'єю та спеціалістами. Спільне планування дій, регулярні зустрічі, інформування про потреби дитини – основа якісної взаємодії. Батьки мають бути активними учасниками освітнього процесу [1].

Залучення шкільного колективу до програм підтримки сприяє формуванню толерантного ставлення до дітей з ООП. Учителі, класні керівники, психологи, соціальні педагоги спільно формують позитивне середовище, де дитина може навчатися, розвиватися та почуватися прийнятою.

У сучасних умовах все більшої ваги набувають інноваційні методи підтримки дітей з ООП. Серед них: арттерапія, фасилітація, медіація, коучинг, казкотерапія, сенсорні та інтерактивні практики. Вони сприяють зниженню тривожності, розвитку самооцінки, комунікативних навичок.

Соціальний педагог як інноватор створює простір безпеки і довіри. Упровадження сучасних методик активізує внутрішній ресурс дитини, формує впевненість у собі та сприяє кращій адаптації до соціуму. Саме творчість і відкритість до нового дозволяють підтримувати інклюзивність не лише формально, а і змістовно [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Байкова Н. Соціально-педагогічна підтримка дітей з особливими потребами. Київ : Педагогічна думка, 2019.
2. Гавриленко Т.В. Інклюзивна освіта : навчально-методичний посібник. Київ : Освіта України, 2021.
3. Практичні аспекти інклюзивної освіти: посібник для педагогів / за ред. О.Л. Сергієнко. Харків : Основа, 2022.
4. Адаптація освітнього простору для дітей з особливими потребами / за ред. В. Левченко. Київ : Либідь, 2022.